1938 ий
7
НОЯБРЬ
№ 98 (482)
Акше 5 ыр.

9-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла эллаcе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ
Маробком
ден
горком
орган

Виян лийже Октябрьский социалистический революцийын XXI идалыкше!

Ленин-Сталин знамя дене

Великий Октябрьский социалистический революцийын 21-ше идалыкшым, советский калык, социализмым ыштымаште эша кугу сеҥымаш-шамычыш шумо жапыште палемда. Эртыше ий советский демократийын торжествоватлыме ийже ыле. Тиде ийыште СССР-ын, союзный да автономный республик-шамычын Верховный Советышт первой гана погыненыт. Верховный Совет-шамычыш сайлымаш советский калыкын морально-политический единствожым, коммунист ден беспартийный-шамыч сталинский блокын кугу вийжым адак ик гана ончыктыш.

Кугу пайрем вашеш шарлыше социалистический соревнований пашан производительностьшым да советский калыкын патриотизмжым эша кӱшкӧ нӧлтен.

Коммунистический партий да тудын вождьшо Сталин йолташ йыр сплочитлалтше советский калык элын поянлыкшым, культуржым, техникыжым да обороноспособностьшым кажне ийын виянда. Шемер калыкын благосостоянийже кажне ийын саемеш.

Тений японский военщина Дальний Востокышто Хасан ер лишне мемнан мландым шупшын налаш тӧчыш. Славный Йошкар Армий империалистический захватчик-шамычлан, советский эл дене шутитлаш лидымым пеш раш ончыктыш. Хасанын геройжо-шамыч самурай-шамычлан сокрушительный ударым ыштеныт. Мемнан калык тынызлык верч шога. Но тудо капиталистический окруженийым нигунамат ок мондо, шкенжын йӧратыме Йошкар Армийжым пеҥгыдемдыме нерген эреак тырша да кеч могай провокацийлан, кеч могай ударланат сокрушительный удар дене вашмутым пуаш эре ямде.

Чыла тӱнясе пролетариатын да пызырналт илыше калык-шамычын социализмын сеҥымашыжлан ӱшанымашышт утыр кугемеш.

Чыла тӱнямбалсе калык-шамыч капиталистический правительстве-шамычын шояк да империалистический хищник-шамычлан ужалалтмыштым раш палат. Чынжым ойлаш гын, кокымшо империалистический война тӱҥалын. Войнам тӱҥын тӱрлӧ частьлаштыже фашистский государстве-шамыч—Германий, Италий да Японий тӱҥалыныт.

Чыла тӱнясе шемер калык-шамыч раш палат: вӱран империалистический война деч да капиталистический куллык деч утаралтме корно—тиде СССР-ын корныжо.

Марксизм—Ленинизмын бессмертный идейже дене вооружитлалтше СССР калык-шамыч Советский республикын у ийышкыже Ленин—Сталин партий пашан окончательный сеҥымашыжлан келгын ӱшанымаш дене, коммунизмыш кайме корнышко ваштареш шогалше кеч могай тушман-шамычымат пытараш ямде улмышт дене вончат.

Октябрьский пайремым сеҥымаш-шамыч дене вашлийыныт

Эшполдо ял совет пелен (Шернур район) первичный комсомольский организацийым 1937 ийыште 5 комсомолец дене организоватлыме ыле. Несоюзный молодежь коклаште политически массовый пашам кӱрылтде ыштен шогымо дене тачe кечылан организаций 15 комсомолецлан кушкын.

Организацийыште коммунистический воспитанийым сайын шындыме. Чыла комсомолец - шамычым политический учебо дене авалтыме, занятий тылзылан кум гана эртаралтеш.

Ял озанлык паша дене ожнысо политический кампаний эртармаштат комсомолец-шамыч полшен шогат. Теве „13 лет Октября" колхоз комсомолец-шамычын полшымышт дене тений чыла ял озанлык пашам кӱчӱк срокышто эртарен. Хлебопоставкым, натуроплатым срокышто темен. Финансовый планым, моло государственный обязательствымат 100 процентлан темен.

Иванов.

В. РОЖКИН
ОКТЯБРЬ ПИАЛЫМ ПУЭН МЛАННА

Пайрем вургем дене мотор ӱдыр семын
Сӧралгыш элемын ола ден ялла.
Посто олык гай уремлаже сылнештыч—
Йыр знамя, портрет да пеледыш йолва.
Ший кече, йолетым йыр шаре кава гыч,
Чевер шошым май гай ончал тый мемнам.

Айда вашкеракын Октябрь парадыш
Пырля пайремлаш, модылдаш веселан!
Чылан ик колонныштo эртыме годым
Эн чапле мур дене лӱшкалт уремла!
Йыр-ваш пеледалтын кечан курым толын,

Илаш сае лийын, илаш весела!
Ялт шӧртньӧ аршаш гай мемнан илышнаже,
Йӧршеш сылне сад гай сылнештын кумдан,

Садлан вет тынар мемнан калыкнажын
Искусствыжо чапле, талантше поян.
Октябрьыште кредалын налме пиалым
Она пу садак нигӧлан, нигунам!

Садлан беспощадно ме сволоч кашакым
Куклен, пытарен толына курымлан!
Тушман тарвана гын мемнан эл ӱмбаке
Отпорым пуаш ме чылан кертына.
Кеч рвезе, кеч ӱдыр, кеч шоҥго, кеч вате

Ме шашкым, винтовкым кучен моштена.
Тугай вет мемнан ден кушкеш калыкнаже—

Я вот инженер, академик, герой;
Я тудо профессор, художник, писатель,
Я танке колоннын мастар рулевой!
Мемнан артиллерий. пехота лектеш,
Да конница чаплын чӱчкалын эрта.
Ончал, эскадрилий кавам леведеш,
Тӱжем ден пилот самолетым вӱдат.
Октябрь, курмашын эре пеледмашыш
Мильон орлыканым вӱден луктынат!
Октябрь, авалте кумда мланде шарым!
Тулетым йыр шаре да мучко волгалт!

Молодежный цех эн ончылно

Йошкар-Оласе „Труженица" артель коллектив Октябрьын 21-ше юбилейжым сеҥымаш-шамыч дене вашлийын.

Артельын вышивальный цехше уло. Тиде цехым комсомолка Никифорова йолташ вуйлата. Цех молодежный, шукыжым комсомолец-шамыч улыт. Октябрь пайрем вашеш тиде цех октябрь тылзаш производственный планым 120 процентлан темаш обязательствым налын ыле. 5 ноябрьлан планым 137,5 процентлан темен.

Комсомолец Софин йолташ октябрьыште производственный планым 169,8 процентлан темен. Артельыште чылаже 86 эн планым эреак утыж дене темен шога.

М. С.

„Аврора" крейсер революций годымсо верышкыже шогалеш

Краснознаменный „Аврора" крейсерын боецше дене командирже-шамыч Октябрьский революцийын 21-ше идалыкшым сеҥымаш-шамыч дене вашлийыт.

Пайрем кечылаште „Аврора" Невашке пурен, 1917 ийыште шогымо верышкыже шогалеш да салютлаш тӱҥалеш.

191

СССР калык озанлык кушкеш да пеҥгыдемеш

◆ 1938 ийыште капитальный вложений 38,3 миллиард теҥгеш шуын. Кодшо ий дене таҥгастарыме гыч капитальный вложений 30 процентлан кугемын.

◆ 1938 ийыште промышленностьын продукцийже 110 миллиард теҥге утларак лийшаш.

◆ 1936 ийыште кӱртньӧ корно-шамыч сутка еда 75—80 тӱжем вагоным грузитленыт, а 1938 ийыште сутка еда 95—98 тӱжем вагоным грузитлат.

◆ Мемнан колхозный пасулам МТС-шамычын 470 тӱжем утла 9 миллион имне виян тракторышт, 137.748 комбайнышт да 138.873 автомобильышт обслуживатлат.

◆ 1937 ийыште мемнан колхозный пасуна 7 миллиард пудкиндым пуэн.

◆ Пашадар фонд тений 94 миллиард теҥгеш шуэш—1937 ий годсо пашадар фондо деч 12 миллиард теҥгелан утларак кугемын.

◆ 1938 ийыште научно-иследовательский пашалан 1. 016 миллион теҥге, кодшо ий деч 20 процентлан утла кучылталтын.

◆ Тений социально-культурный мероприятийлан икылтмо расход небюджетный расход дене пырля 42 миллиард теҥгешке шуын.

◆ Пытартыш ийлаште лу тӱжем дене кушшо у еҥ-шамыч партийный, озанлык да государственный вуйлатыме пашаш выдвигатлалтыныт, шӱдӧ тӱжем, миллион еҥ техникым освоитлен социалистический промышленность дене ял озанлыкыште стахановец лийыныт.

◆ Кугыжан Российыште ик царский фамилиян тӧран мландыже пел миллион кресаньык суртын деч шукырак лийын. Кресаньык кокла гыч 65 процентше йорло ылын. Кызыт 93 процент кресаньык озанлык 99,1 процент ӱдымӧ мланде дене колхозышто улыт.

ШЕРГЫЛТ, МУРЫНА!

Кузе чытет лукде у семым
Эн сылне мурым от тӱҥал!
Лекна член пеледыш семын
Октябрь парадыш рыҥ тошкал.
Йыр шергылт тачe, мурынаже,
Пайрем уремым теме чот!
Кидеш нумалме знамянаже,
Яндар юж дене лойго, мод!

Пеш весела чурийже кажнын
Эр кече гай коеш йӧршеш,
Вет тиде—рвезылык мемнажын
Тыге куан ден шыргыжеш.
Пeледше рвезылык, чот шыргыж
Гордитле утыр, рвез(е) шӱмна!
Мотор элнажын славный эргышт
Сталинский тукым улына!
Мемнан вийна кеч кушто тале
Мучаш уке геройствылан
Лӱмна чыла тӱнялан пале:
Рекорд да чап эре мемнан.
Кум ӱдыр-шамыч самолетым,

Нигуш шичдегыч виктарен,
Шуктеныт чаплын перелетым
Москваже нуным саламлен.
Границыште, Хасан ер лишыч
Крен лукна тушман тӱшкам.
Тыге аралышна тушман деч
Пеледын кушшо родиннам.
Шога йыр оролен элнажым
Куатле Йошкар Армийна.
Мемнан ӱмбак тушман толеш гын,
Чылан геройла лектына!
Вет тиде—рвезылык мемнажын
Сеҥа кеч кушто, кеч момат.
Кӱлеш лиеш гын, элже верчын
Огеш чамане вуйжымат.
Йыр шергылт тачe, мурынаже,
Пайрем уремым теме чот!
Кидеш нумалме знамянаже,
Яндар юж дене лойго, мод!

Антонов Ивук.

КОМСОМОЛЫН ВОСПИТАННИЦАЖЕ

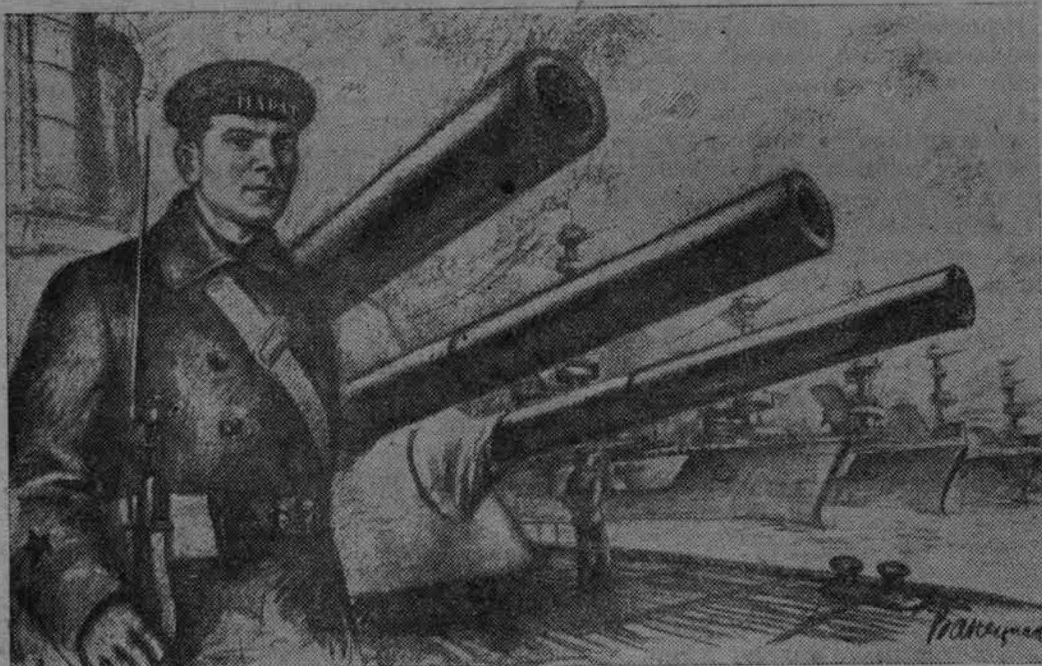
Синичкина Катя Ленин—Сталин партий ден советский калыклан преданный, комсомолын воспитанникше-шамыч кокла гыч ик эн сай еҥже. Сай пашажлан Синичкина йолташым Марийский АССР Верховный Совет депутатлан сайленыт.

Депутат лӱмым Катя практический пашаж дене сулен шога. Кодшо ийыште кӱкшӱ шурным налшаш верч кучедалше звенам вуйлалтен шоген. Тудын звенаже пашам стахановски ыштымыж дене ик гектаран участке гыч 7,65 центнер кыне нӧшмым да 6,84 центнер мушым налын. Шкетын тудо 322 трудоднярм ыштен налын. Теният тудо паша нормым 200 процентлан темен толын.

Катя Синичкина шкенжын чапле пашаж дене молылан пример лийын шога. Колхозник коклаште массовый пашам ышта. Тудын примерже почеш комсомолец-шамыч да колхозный несоюзный молодежь пашам честно ышташ тунемыныт. Комсомольский организаций авторитетан лийын, тудо колхоз пашаште авангардный рольым модеш.

ВКП(б) ден советский калыклан преданный еҥ, ВЛКСМ-н воспитанницаже Катя Синичкинам ВКП(б) Морко райком коммунистический партий членын кандидатышкыже пуртен.

Эрский.

Великий Октябрьский Социалистический революцийын 21-ше идалыкшылан.
Снимкыште: „Куатле советский державын виян Военно-Морской флотшо лийман"—„Искусство" издательствын лукмо плакат. Ванециан художникын пашаже.

Советский калыкын самырык деятельже-шамыч

Великий Октябрьский социалистический революций мемнан элыште самырык ӱдыр ден рвезе-шамычлан кумда корным почын. Нунылан тунемаш, пашам ышташ, канаш, советский, кооперативный да моло учреждениилаштат руководящий пашам ышташ правам да чыла условийым пуэн.

Оршанке районышто тений руководящий пашашке ленинский комсомолын ятыр воспитанникше-шамычым выдвигатлыме.

Теве Уракова Екатеринам налына. Тудо 1936 ий мартен Карл Маркс лӱм колхозышто рядовой колхозницалан пашам ыштен. 1936 ий гыч тений мартен Оршанке МТС-ын трактористкалан пашам ыштен. МТС-ыште пашам стахановски ыштымыжлан Оршанке районысо шемер-шамыч тудым МАССР Верховный Советыш депутатлан сайленыт. Кызыт тудым Оршанке район прокурорын помощникшылан выдвигатлыме.

Комсомолка Ираида Михайловна Ларина 1936 ий мартен „Земледелец" колхозышто ясле вуйлатышылан пашам ыштыш. 1936 ийыште Оршанский МТС-ыште йытын кӱрышылан пашам ыштен. Тений 26 июньышто тудым Оршанке районысо шемер-шамыч МАССР Верховный Советын депутатшылан сайлышт А кызыт тудо Оршанке районысо внуторг вуйлатышылан пашам ышта.

Тыгак комсомолын воспитанникше-шамычым Тутубалин Михаил йолташым колхоз вуйлатыше гыч райзо вуйлатышылан, Оршанке МТС-ын комбайнерстахановецше Кузьминых йолташым Люлпанский МТС директорлан выдвигатлыме.

Мемнан Советский Союзышто кажне самырык еҥ советский элын деятель же лийын кертеш.

Фурзиков.

ЛЕНИН—СТАЛИН ПАРТИЙ ВЕЛИКИЙ ОКТЯБРЬСКИЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЙ РЕВОЛЮЦИЙЫН ОРГАНИЗАТОРЖО

Социалистический революций 1917 ий октябрьыште сеҥен. Сеҥен тудлан, тудын вуйлатышыже ончыл, революционный теорий дене вооружитлалтше Ленин-Сталин партий лийын. „Большевик-шамыч партийын ончыл кадрже-шамыч марксизм теорийым огыт овладеватле ыле гын, нуно тиде теорийым действийлан руководство семын ончаш огыт тунем ыле гын, нуно марксистский теорийым пролетариатын классовый кучедалмашыже гыч у опыт дене пойдарен, тудым ончыко нангаяш огыт тунем ыле гын, 1917 ий Октябрьыште большевик-шамыч партий сеҥен ок керт ыле". (ВКП(б) Историй, 342 стр).

Кандаш тылзе жап коклаште—1917 ий февраль гыч октябрь мартен—большевик-шамыч Временный правительствым сӱмыралаш да властым шупшын налаш массым ямдыленыт, нуно тӱжем пашазе, солдат, матрос, ончыл кресаньык, интеллигенцийын чапле ужашыже гыч политический армийым ямдыленыт.

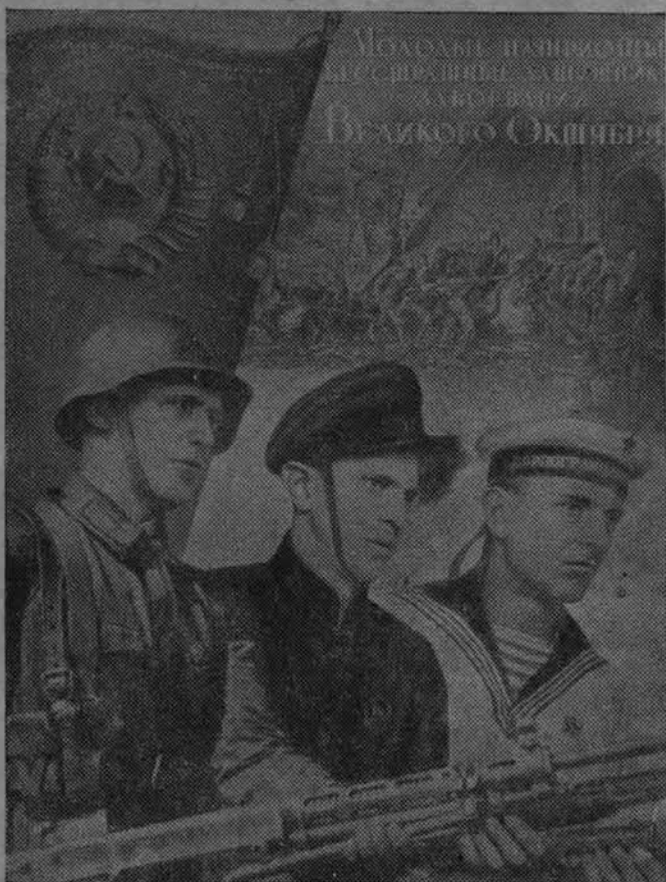
1917 ийыште большевик-шамыч партийын илышыштыже решающийлан Ленинын Апрельский тезисше-шамыч лийыныт. Тиде тезис-шамычыште Ленин действийын гениальный планжым пуэн, партийым социалистический революцийыш ориентироватлен, чыла государственный властьым совет-шамычлан пуаш вопросым шынден.

Ленинын Апрельский тезисше-шамыч ваштареш Каменев, Пятаков, Рыков да моло капитулянт-шамычат выступатленыт. Нуно меньшевик-шамыч семынак Российын социалистический революцийлан ямдылалт шуын огыл, манын шотленыт да фактически буржуазийын властьым кодышаш верч шогеныт. Партий Ленин почеш единодушно каен.

Партийын VI с'ездше Ленин деч посна эртаралтын. Владимир Ильичлан Временный правительствын сыщикше-шамыч деч шылын кошташыже верешгын. Но с'ездым Ленин шке соратникше да ученикше-шамыч—Сталин, Свердлов, Молотов, Орджоникидзе йолташмыт гоч вуйлатен. Тиде с'ездыште ЦК-н отчетшым Сталин йолташ ыштен да с'езд чыла основной вопрос-шамыч дене Сталин йолташын предложенийжым принимятлен. Пролетариат ден йорло крестьянстве союзын кӱлешыже нерген ленинский положенийым социалистический революцийыш кусаре условийжылан шотлен с'езд посна ончыктен, партийым вооруженный восстаний ыштымашке виктарен.

10 октябрьыште партий ЦК-н заседанийже лийын. Тиде заседанийеш вооруженный восстанийым лишил кечылаштак тӱҥалаш решитлыме. Восстанийым организоватлашлан ЦК уполномоченный-шамычым Донбасыш, Уралыш, Кронштадтыш, юго-западный фронтыш, моло верлашкат колтылын.

16 октябрьыште ЦК восстанийым вуйлатен шогышо Партийный центрым ыштен. Партийный Центрым Сталин йолташ вуйлатен. Ончылсо заседаний семынак тиде заседанийештат Ка-

Тиде плакатым Ростовский Союзфотон отделенийже Ленинско-Сталинский комсомолын XX-шо идалыкшылан да Великий Октябрьский Социалистический революцийын XXI-ше идалыкшылан луктын. Плакатым художник А. Губин. сӱретлен
Репродукций Н. Циосинскийын (Союзфото).

„Родина" самолет экипажым наградитлыме нерген

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЫН

УКАЗШЕ

Москва—Дальний Восток маршрут дене нигушак шичде мӱндӱркӧ чоҥештымашым героически шуктымылан, вияшын мӱндӱркӧ чоҥештымаште международный ӱдрамаш рекордым ыштымылан да тидын годым пеш чапле мужество ден выдержкым ончыктымылан—

1. Ленин орденым вручитлыме дене Советский Союз Герой званийым присвоитлаш:

ГРИЗОДУБОВА Валентина Степановналан—„Родина" самолет экипажын командиржылан,

ОСИПЕНКО Полина Денисовналан—„Родина" самолетын кокымшо пилотшылан,

РАСКОВА Марина Михайловналан—„Родина" самолет штурманлан.

2. Перелетышто участвоватлыше В. С. Гризодубова, П. Д. Осипенко да М. М. Раскова йолташ-шамычлан 25 тӱжем тенге гыч единовременный окса наградым пуаш.

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЫН ПРЕДСЕДАТЕЛЬЖЕ—М. КАЛИНИН.
СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЫН СЕКРЕТАРЬЖЕ—А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1938 ий 2 ноябрь.

Массовый пашам эше сай ышташ тӱҥалына

Марийский комсомольский организацийым почетный грамота дене наградитлыме нерген Марийский АССР Верховный Совет Президиумын Указшым Йошкар-Ола горсоветыште пашам ыштыше комсомолец да служащий-шамыч кугу куанымаш дене вашлийыч.

Комсомолым наградитлыме лӱмеш погымо митингыште участвоватлыше комсомолец да служащий-шамыч массе коклаште массовый пашам эше сай ышташ, шке политический шинчымашым да большевистский бдительностьым эреак нӧлтен шогаш, ВКП(б) историйым келгын тунемаш обязательствым нальыч.

ВЛКСМ-ын XX идалыкше вашеш шарыме под'мым пеҥгыдемдашлан чыла комсомолец-шамыч социалистический соревнованийышке ушнышт. Ола кӧргыштӧ калык переписым образцово эртарашлан полышым пуэн шогаш мутым пуышт.

Токсубаев.

Митингым эртарышт

1 ноябрьыште Йошкар-Ола педучилищыште Марийский АССР Верховный Совет Президиумын Йошкар-Ола педучилищылан „ВЛКСМ 20 ий" лӱмым присвоитлыме да марийский комсомольский организацийым почетный грамота дене наградитлыме лӱмеш митинг эртаралте.

Митингыште ВЛКСМ комитет секретарь Москвин йолташ педучилищылан „ВЛКСМ 20 ий" лӱмым присвоитлыме нерген ойлыш, Митингыште участвоватлыше-шамыч тиде наградылан пеш кугун куанымыштым ончыктышт. Педучилищын „ВЛКСМ 20 ий" лӱмжым комсомолец-шамыч дене пырля кажне тунемше да преподаватель кӱшнӧ кучаш мутым пуышт.

Марийский АССР Верховный Совет Президиумыш педучилище коллектив приветственный письмам колтыш.

ВЛКСМ Комитет.

Капиталистический эллаште

1 китайский партизан-шамыч ожнысо мечь дене военный упражненийым ыштат.
Фото Союзфотон.

ЧЕХОСЛОВАКИЙЫМ УГЫЧ ПАЙЛЫМАШ

Венгрийын территориальный требованийжым удовлетворитлаш Чехословакийын отказымыже деч вара, венгерский правительство чехословацкий правительство дене переговорым кӱрлын. Венгрийлан Чехословакийын территориальный уступкыжо нерген вопросым „арбитражный комиссийлан" ончашыже пумо ыле. Тиде „комиссий составыш Германий, Италий, Чехослсвакий Венгрий правительство-шамычын да Словакий ден Закарпатский Украина автономный правительство-шамычын представительышт пуреныт

2 ноябрьыште тиде комиссий шкенжын решенийжым луктын. Тудын решенийже почеш, Венгрийлан Словакийын пӱтынь южный да юго-восточный ужашыже, тугак Закарпатский Украинан южный долинаже кая. Венгрийлан ятыр районжо сырьен чыла запасшыге да оборудованийжыге пуалтеш. Венгерий дек ушымо районлаште шукырак калыкше словак ден украинец шамыч улыт. „Арбитражный комиссийын" решенийже Словакийын, Закарпатский Украиван да пӱтынь Чехословакийын экономикыштлан тӧрлаташ лийдыме ударым ышта.

Республиканский Испанийлан полшымаш

Стокгольмысо пашазе организаций-шамычын тӱжем утла членышт тенгече республиканский Испанийлан полшаш средствам погымаште участвоватленыт. 18.500 кроным погымо (ик крон—1 тенгеат 33 ыр)

Республиканский Испанийлан полшымо Шведский комитетын заседанийыштыже увертарыме почеш, але марте Швецийыште республиканский Испанийлан полшаш 1.800 тӱжем кроным погымо.

менев ден Зиновьев восстаний ваштареш выступатленыт. Отпорым налмеке, нуно восстаний нерген ЦК-н планжым тушман-шамычлан пуэныт. Предатель-шамычым Ленин позорно клеймитлен да нуным партий гыч лукмо нэрген вопросым ЦК ончылан шынден.

ЦК заседанием 10 октябрьыште Иуда—Троцкий восстаний тӱҥалмашым чыталташ кӱштен, вес семын манаш гын, восстанийым кӱрлаш тыршен. Вараракшым, 21 октябрьыште Петроградский Советын заседаниешыже тушман-шамычлан восстанийын срокшым болтатленыт.

Пале, чыла тиде гнусный компаний — Троцкий, Зиновьев, Каменев, Рыков Бухарин, Пятаков, Преображенский шке приспешникышт дене—партий ваштареш, Ленин, Сталин ваштареш умбакыжат кучедалше фашистский разведке-шамыч, шпион, диверсант убийц, родинан изменникше-шамыч агентмытын бандышкыже савырненыт.

21 октябрьыште войскан чыла революционный частьлаштыже большевик-шамыч Военно-революционный комитетын комиссарыштым колтылыныт. Войсковой частьлаште, боевой корабльлаште, фабрик да заводлаште чот ямдылалтмаш каен.

24 октябрьыште эрдене Керенский контрреволюционный выступленийым тӱҥалын. Приказешыже тудо большевик шамычын „Рабочий путь" центральный органжым петыраш да большевик-шамычын редакций ден типографий пӧрт деке броневик-шамычым колташ кӱштен. Сталин йолташын указанийже почеш красногвардеец да революционный солдат-шамыч броневик-шамычым поктен колтеныт да редакций ден типографий деран усиленный охраным шогалтеныт. Эрдене 11 часлан „Рабочий путь" газетын („Правда" тунам тыге лӱмдалтын) номыржо лектын.

Тиде кечын Сталин йолташын возымо „Правдан" передовойжо массылан пеш шокшо ӱжмашым ыштен:

„Жап шуын, умбакыжым шуйымаш революцийын чыла пашажлан пытышашын грозитла...

Власть Пашазе, Солдат да Кресаньык Депутат-шамыч кидыш кайшаш".

Смольный деке, кушто большевик-шамыч ЦК помещатлалтын, революционный солдат да красногвардеец-шамыч отряд кондалтын.

Йӱдым 24 октябрьыште Смольныйыш Ленин толын. Смольный революцийын штабше лийын. Тыжечын боевой приказ-шамыч лектеденыт. 25 октябрьыште (7 ноябрьыште) Йошкар гвардий да революционный войска-шамыч дене вокзал-шамыч, почта, телеграф, банк, министерстве-шамыч налалтыныт. Временный правительство Зимний дворецеш шылын шинчын, но 26 октябрьыште йӱдым контрреволюцийын тиде пристаницыжат шалаталтын.

Власть Совет-шамыч кидыш каен.

Великий исторический сеҥымаш кечын 1917 ий 7 ноябрьыште (25 октябрьыште) Петроградский Совет заседанием Ленин провозгласитлен:

„Российын историйыштыже ынде у полоса толеш, да тиде кумышо русский революций шке конечный итогыштыжо социализмын сеҥымашкыже кондышаш".

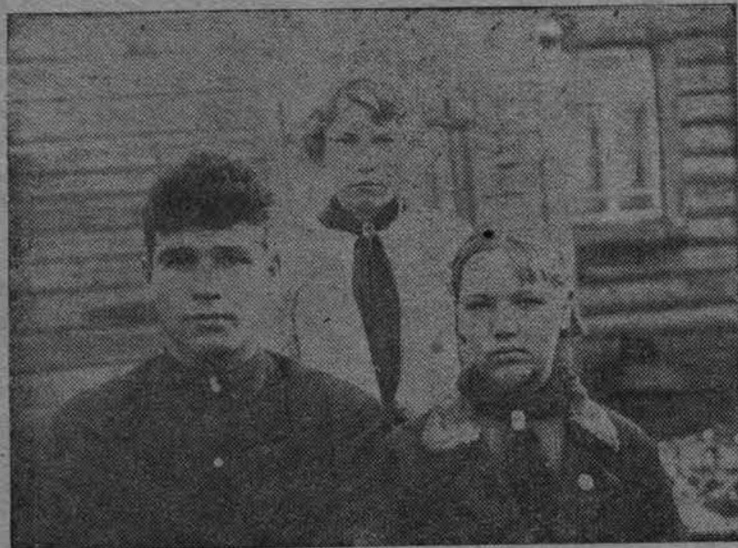
Тиде гениальный пророчество шукталтын. Калык-шамычын великий вождьшо, шемер калыкын учительже да другшо Сталин йолташын вуйлатымыже по еш мемнан элыште социализм сеҥен.

Социализм чыла тӱняште сеҥа!

М. Иванов.

192

КОМСОМОЛЬСКИЙ ОРГАНИЗАЦИЙЛАШТЕ ОТЧЕТНО-ВЫБОРНЫЙ ПОГЫНЫМАШ

Кузнецовский кыдалаш школысо комсомольский комитетын составше. Шола гыч пурлашке: Царегородцев И. И., Ляпунева Т. да Бутенина А. Фото: М. Чуршуковын.

ПАРАНЬГАШТЕ ВЫБОРЫМ ОГЫТ ВУИЛАТЕ

ВЛКСМ Параньга райком отчетно - выборный погынымашлан кӱлеш семын ямдылалтын огыл да тудым огеш вуйлате. Отчет ден выборым тӱҥалмын первой кечыштыжак инструкцийым пудыртылыныт. „Алдан" колхоз пелене первичный комсомольский организацийыште секретарьын заместительжым да районный конференцийыш делегатым открытый голосований дене сайленыт. Тиде погынымаште лийше райкомол бюро член Галямов тидым шинчен гынат, тӧрлаташ шоналтенат огыл. Тыгак Сталин лӱмеш колхоз пелене организацийыштат делегатым открытый голосований дене сайленыт. 10 первичный организацийыште ямдылалт шудымылан погынымашым вес кечылашке кусараш верештын.

Южо организацийлаште отчетно-выборный погынымаш кӱкшӱ идейно политический уровенеш огеш эртаралт. Критик ден самокритик шагал. Теве МТС пелене комсомольский организацийыште погынымашым 28 октябрьыште 9 час эрдене тӱҥалташ ыле гын, 5 час кастене гына тӱҥалыныт. Адак погынымашкыжат 36 комсомолец гыч 24 комсомолец веле толын. Погынымаште критик ден самокритик лийын огыл. Выступатлашлан кажне еҥым ӱжаш верештын.

Вет тиде организацийын ситыдымашыже пеш шуко уло. МТС производственный планым 62 процентлан веле темен. Стахановский движенийым кумдан шарыме огыл.

Политучебо пеш начар, качественне огыл эртаралтеш. Пропагандист ВЛКСМ райком секретарь Юсупов занятийыш ямдылалтде коштеш. Садланак слушатель-шамыч занятийыш „очередым" эртарашлан веле коштыт. Юсупов слушатель - шамычлан кӱлеш семын нигунамат огеш умландаре. Комсомольский погынымаш пеш шуэн эртаралтын.

Отчетно-выборный погынымашлан „Красный Октябрь" колхоз, сельпо да редакций пелене комсомольский организаций-шамычат ик кече ончыч гына ямдылалташ тӱҥалыныт.

Райкомол секретарь Юсупов йолташ шкеже 11 первичный организацийыште погынымашым эртараш налын. Но иктыжланат кӱлеш полышым огеш пу. Тудо комитет-шамычын отчетыштым огеш проверитле. Организацийышке уналыкеш гына коштыт.

Райкомол бюрон посна членыжт ӱдыр - шамычым комсомолын руководящий пашашкыже выдвигатлымаш ваштареш шогат. Теве Галямов райкомолын бюроштыжо, мемнан районышто ӱдыр-шамыч коклаг ы ч первичный организаций секретарьлан да комитет членлан выдвигатлаш йӧршӧ уке улыт, манын тӱрлӧ семын доказыватлаш тӧча. А. Юсупов тидын нерген пеш сай шинча гынат нимогай мерымат ыштен огыл, тидын дене келшен веле. Садланак районышто первичный организаций секретарьлан улыжат ик ӱдырым гына сайленыт. А районышто ӱдрамаш коклагыч стахановка, активистка-шамыч ятыр улыт. Теве самырык комсомолка Муклинова м МАССР Верховный Совет депутатлан сайлыме. МТС-ын стахановкаштым Бусыгина Марусям., Касьянова Анастасиям, Никитина Марусям, Шиховам, Байрамовам, Ураковам чыла республик шинча. А райкомол пашаен-шамыч мемнан районышто ончыл ӱдыр-шамыч уке улыт, манын шинчылтыт.

Комсомолын руководящий пашашкыже ӱдыр-шамычым лӱдде выдвигатлыман.

А. Ласточкин.

УСПЕВАЕМОСТЬ ВЕРЧ НАЧАР КУЧЕДАЛЫН

Йошкар-Ола педагогический училище пелене первичный комсомольский организацийын отчетно - выборный погынымашыже эртыш. Отчетым комитет секретарь Иванов йолташ ыштыш.

Иванов йолташын отчетшо гыч тыге коеш: комсомольский организаций эртыше жапыште пашам икмыняр саемден. Организаций отчетный периодлан 108 еҥлан кушкын. Комсомолец-шамыч Верховный Советлаш сайлыме жапыште агитаторлан, чтецлан пашам ыштеныт. Комсомолец-шамычын политик туннеммаште активностьышт кушкеш.

Туге гынат, комсомольский комитетын ситыдымаш шамычшат ятыр уло. Комсомолец да несоюзный молодежь коклаште политико-воспитательный паша шагал ышталтын. Тунемше-шамычын академический успеваемостьышт пеш начар. Сентябрь тылзыште училищыште 112 уда отметке ыле. Теве: 1-ше „А" классыште тунемше В. Ивановын 4 уда отметке, III-шо классыште тунемше Москвичевын 5 уда отметкыже уло. Тунеммаште почеш кодшо йолташ - шамычлан комсомольский организацийын полшен шогымашыже лийын огыл.

Комсомольский организаций пионер отряд ден ӱдрамаш молодежь коклаште пашам начарын ыштен. Отряд вожатый Жирова йолташ пионерский сборым ик ганат эртарен огыл.

Пренийыште кутырышо шамыч комсомольский комитетым чот критиковатлышт да горкомолын педучилище пелене комсомольский организацийлан шагал полшен шогымыжым ончыктышт. Пренийыште чылаже 16 еҥ кутырен.

Погынымаш организацийын у составшылан чыла нине ситыдымаш-шамычым пытараш да пашам ончыкыжым сайын ышташ кӱштыш.

Комитетын первой заседанийыште комитет секретарьлан Г. П. Москвин йолташ сайлалтын.

Литвин Йыван.

Клевер деч кугу доход

„Кушнур" колхоз (Роҥго район) план почеш тений государстволан ик центнер клевер нӧшмым пушаш ыле гын, луатик центнерым пуэн. Тидлан колхоз 16.500 теҥге премийым налын.

Б. И. Загайнов.

Марийский кинотеатрым ыштымаште. Снимкыште: Электромонтер-шамыч Клюжев, Гостев да Киселев распределительный щитым монтажироватлат.

ПОГЫНЫМАШ-ШАМЫЧ АКТИВНЫН ЭРТАТ

Роҥго районышто ятыр первичный комсомольский организаций-шамыч отчетно-выборный погынымашым кугу политический значенийжым умленыт. Погынымашлан ончылгочак ямдылалтын тудым идейно-политический уровенеш эртарат. 21 октябрь мартен 15 ВЛКСМ первичный организацийыште эртыше отчетно-выборный погынымашыште 188 комсомолец лийшаш ыле гын, 176 комсомолец лийын. Секретарь-шамычын отчетышт почеш пренийыште 91 еҥ выступатлен. Посна организацийыште (Роҥго кыдалаш школ, НКВД районный отдел, моло вереат) критике ден самокритике пеш виян лийын.

Но южо комсомольский организацийыште отчетно-выборный погынымашым формально эртарымашат лийын. Теве районысо связь отдел пелене ВЛКСМ первичный организацийыште отчетно-выборный погынымаш ямдылалтде эртыш. Организацийын секретарьже шке отчетыштыжо организацийыште улшо ситыдымаш - шамычым ӱмбач веле ончыктыш. Садлан погынымаште критике ден самокритике начар лийын. Теве комсомолец Кутузов шкенжын политический шинчымашыжым нӧлтымашке уке. Политкружокышто тудо пеш шуэн коштеш. Но тудым погынымаште иктат критиковатлен огыл. Тыгак погынымаш у руководящий составым сайлымашкат серьезно относитлен огыл. А ВЛКСМ райкомын представительже Зелин йолташ тиде факт-шамыч деке либерально относитлен.

Шигаев.

КОМИТЕТЫН ПАШАЖЫМ НАЧАРЛАН ШОТЛЫШТ

Шукерте огыл „Ӱжара" колхоз пелене первичный комсомольский организацийын (Тор'ял район) отчетно-выборный погынымашыже эртыш.

Погынымашке комсомолец-шамыч чылабат толын улыт. Отчет почеш погынымашыште лийше 9 комсомолец гыч пренийыште кандашын кутырышт.

Пренийыште кутырышо комсомолец-шамыч первичный комсомольский организацийын пашам начар ыштымыж нерген кутырышт. Молодежь коклаште политико - воспитательный пашам начар шындыме. Политучебо ӱмасе отчетно-выборный погынымаш деч вара 5 гана веле эртаралтын, а комсомольский погынымаш 9 гана эртаралтын. Политучебо дене погынымаш-шамыч формально веле эртаралтыныт. Политзанятий шукыж годым пропагандист Софроновын титакше дене кӱрылтын. Южо комсомолец-шамычын дисциплинышт йӧршеш уке. Теве отчетно-выборный погынымаште Смирнов Максим погынымашын секретарьжылан сайлыме ыле. Но тудо отчетно-выборный погынымаш кудалтен коден да куржын.

Несоюзный молодежь коклаштат пашам пеш начар шындыме. Колхозышто ончыл рвезе, ӱдыр-шамыч шукын улыт гынат, ӱмасе деч вара комсомолыш 4 еҥым веле пуртымо.

Комсомолец-шамыч шке шинчымашыштым йӧршеш огыт нӧлтӧ. Художественный литературым лудмашышт уке, газетым шагал налыт. Погынымаш комсомольский организацийын пашажым начарлан шотлыш.

Смирнов.

Отв. редактор— К. А. ЛЕНСКИЙ

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната № 70, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—874. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.